

LIBRIS

We know
books

Cătălin TURLIUC Mircea MUNTEANU

**Istoria ilustrată
a Francmasoneriei din Banat**

**Editura Junimea
2025**

CUPRINS

Scurt cuvânt pentru cititori	5
Francmasoneria din Banat în secolele al XVIII-lea, al XIX-lea și al XX-lea	11
Francmasoneria din Orientul Reșița în secolul al XIX-lea	13
Loja <i>Licht und Wahrheit</i> din Reșița	13
Francmasoneria din Orientul Oravița în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea	18
Loja <i>Kosmos</i> din Oravița	36
Loja <i>Glück auf! – Noroc Bun!</i>	49
Francmasoneria din Orientul Caransebeș din secolele al XIX-lea și al XX-lea	82
Loja <i>Irenea</i> din Caransebeș	82
Loja <i>Oriens</i> din Caransebeș	88
Francmasoneria din Orientul Lugoj în secolul al XX-lea	90
Loja <i>Dél</i> din Lugoj	90
Francmasoneria din Orientul Beregsău în secolul al XIX-lea	106
Loja <i>Fraternitas</i> din Beregsău	106
Loja <i>Pro Libertate</i> din Beregsău Mare	107
Francmasoneria din Orientul Orșova în secolul al XX-lea	108
Loja <i>Porțile de Fier</i> din Orșova	108
Francmasoneria din Orientul Timișoara în secolele al XVIII-lea, al XIX-lea și al XX-lea	109
Loja <i>Zu den Drei Weisse Lilien</i> din Timișoara	110
Loja <i>Hunyady</i> din Timișoara	152
Loja <i>Losonczy</i> din Timișoara	162
Loja <i>Pax</i> din Timișoara	193
Loja <i>Egalitatea</i> din Timișoara	222
Loja <i>România Unită nr. 2</i> din Timișoara	224

Francmasoneria din Banatul Sărbesc în secolele al XIX-lea	235
Loja <i>Phönix</i> din Uivar (Újvár).....	237
Loja <i>Egalitas</i> din Vârșeț.....	238
Loja <i>Fels der Wahrheit</i> din Vârșeț.....	238
Loja <i>Aurora</i> din Vârșeț.....	238
Loja <i>Veritas</i> din Bechicerecul Mare.....	238
Loja <i>Thales</i> din Bechicerecul Mare.....	238
Loja <i>Stella Orientalis</i> din Panciova.....	239
Loja <i>Beke</i> din Biserica Albă.....	241
Bibliografie	243
Index de nume al francmasonilor prezenți în volum	259

Cele mai vechi dintre aceste Loji au fost cele din Oravița și Timișoara, iar singura Lojă care a funcționat în acest areal în perioada 1945-1948 a fost **Loja România Unită nr. 2 din Timișoara**.

În *Schema de organizare a Francmasoneriei din România după 23 August 1944*, întocmită de ofițerii Securității, document aflat în arhivele CNSAS, parte dintre aceste Loji sunt plasate atât în obediința *Marelui Orient al României*, cât și în cea a *Marii Loji Simbolice din România*¹.

¹ Arhivele CNSAS, Fond Documentar, Dosar nr. 2550/016501/I, Vol. I, fila 1.

FRANCMASONERIA DIN ORIENTUL REȘIȚA ÎN SECOLUL AL XIX-LEA

Și în cazul Orientului Reșița ne este cunoscută a fi funcționat decât o singură Lojă: **Loja *Licht und Wahrheit***.

LOJA *LICHT UND WAHRHEIT* DIN REȘIȚA

Informații pertinente cu privire la această Lojă găsim într-un studiu relativ recent al istoricilor Attila Varga și Cristian Rudolf¹.

Data fondării **Lojii *Licht und Wahrheit (Lumină și Adevăr)* din Reșița** a fost constituită la 30 noiembrie 1873, sub obediența *Marii Loji de Rit Ioanit din Ungaria*. A fost o Lojă de limbă germană, de *Rit Ioanit*, care a funcționat între anii 1873 și 1877 sau chiar 1880².

Constituirea ei a fost pregătită încă de pe la începutul lunii octombrie 1873, de către membrii **Lojii *Glück auf! den Drei Schlägeln* din Oravița**. Astfel, într-o Ținută a acestei Loji din 4 octombrie 1873, membrii Lojii au decis că a sosit momentul pentru a se înființa o Lojă masonică de sine stătătoare și la Orientul Reșița. Astfel, un număr de opt frați din Loja orăvițeană s-au întâlnit în data de 4 noiembrie 1873 la Orientul Reșița, fondând această nouă Lojă³. Loja a funcționat inițial în regim provizoriu, până pe la începutul anului 1874, când a primit și aprobarea de a funcționa regulat de la *Marea Lojă de Rit Ioanit din Ungaria*.

Cei opt membri fondatori ai Lojii au fost: **Georg Adam Heinbach** – Maestru Venerabil, **Petru Broșteanu** – Secretar, **Ludwig Fessler** – Prim Supraveghetor, **Wenzel Scheible** – Secund Supraveghetor, **Johann Pántyk** – Orator, **Anton Heger** – Trezorier, **Alexander (Sandor) Schönberger** – Maestru de Ceremonii și **Johann Wachlinger** – Arhivar⁴.

¹ Varga Attila, Rudolf Cristian, *Loja „Licht und Wahrheit” din Reșița*, în *Documenta Masonica Transylvanica et Banatica*. Seria I, Vol. 1, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2011.

² *Ibidem*, p. 31.

³ *Ibidem*, p. 77.

⁴ *Ibidem*, pp. 77-78.

În anul 1874, după ce fusese definitivat și *Regulamentul de ordine interioară* al Lojii, mai apar printre noii membri și **Alexander (Sandor) Willinger**, **A. Horvath**, **Ion Simu** și **Georg Sinfelberg**⁵.

Autorii studiului mai sus amintit apreciază că începuturile Lojii au fost deosebit de promițătoare, astfel că în publicația oficială a *Marii Loji de Rit Ioanit din Ungaria, Kelet*, se anunța că aceasta, la doi ani de la înființare, avea 12 membri. Apoi, Loja s-a străduit să mențină relații cât mai strânse cu *Marea Lojă*, dându-i garanții că se va strădui să respecte toate prevederile stabilite la acordarea autorizației ei de funcționare, să aducă în Lojă noi membri de calitate și să sporească prestigiul ei⁶.

În septembrie 1875, Maestru Venerabil al *Lojii Licht und Wahrheit – Lumină și Adevăr din Reșița* era **Johann Pántyk**, în timp ce Prim Supraveghetor era **Johann Wachlinger**, Secund Supraveghetor **Alexandre Willinger**, Secretar **Petre Broșteanu**, Orator **Anton Heger** și Maestru de Ceremonii **Ion Simu**⁷.

Iată și câteva cuvinte despre fiecare dintre membrii cunoscuți ai Lojii, nominalizați mai sus.

- **Georg Adam Heinbach** (n. ? - d. ?) – Inginer german de mine stabilit în Oravița. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai *Lojii Licht und Wahrheit din Reșița* din 30 noiembrie 1873, venit din *Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița* și a fost primul Maestru Venerabil al noii Loji reșițene.

- **Petru Broșteanu** (n. 1838 - d. 1920) – Avocat, jurnalist și publicist român, membru corespondent al Academiei Române din 10 aprilie 1887.

S-a născut la 8 iunie 1838 la Seleuș, în Banatul de Sud (Banatul sârbesc actual), fiind fiul lui Costa și Parascheva Broșteanu.

La 5 iunie 1861 s-a căsătorit la Panciova cu o nemțoaică, Roza, născută Müller, având împreună cinci copii.

Deși a fost ofițer de carieră, s-a angajat ca secretar al Societății Căilor Ferate Austro-Ungare (STEG – care producea material rulant).

A scris o serie de cărți și a făcut traduceri, mai ales în limba română. El și-a început activitatea literară din dorința de a prezenta, sub formă de poveste, părți eroice ale unor grăniceri români din

Portret al lui Petre Broșteanu aflat în colecția particulară a istoricului Attila Varga

⁵ *Ibidem*, p. 77.

⁶ *Ibidem*, p. 79.

⁷ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236.

sudul Banatului (prima lui poveste, *Petre Bagiu*, a fost publicată într-un număr din anul 1866 al gazetei *Albina*, aceasta fiind urmată și de alte povești culese de autor din zona Banatului). A publicat apoi frecvent în limba germană și în *Romänische Revue* (Reșița – Budapesta – Viena, 1885-1893). Activitatea sa a fost orientată spre popularizarea realizărilor românești în domeniile literatură, artă, știință (cu precădere istorie), politic etc. printre vorbitorii de limbă germană, pentru a le atrage simpatia și sprijinul față de lupta bănățenilor și ardelenilor pentru păstrarea ființei lor naționale. A fost un apropiat al lui George Barițiu, cu care a corespondat vreme îndelungată.

În 1894, pe când era deja ieșit la pensie, el a plecat de la Bocșa, unde-și avea de fapt domiciliul, la Brașov, fiind atras de perspectiva reluării relațiilor cu *Gazeta Transilvaniei* a lui George Barițiu,

A trecut la Orientul Etern în ianuarie 1920, la Brașov.

A primit lumina masonică la 26 februarie 1872 în **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița**, fiind ridicat rapid în această Lojă și la celelalte două grade⁸. În anul 1873, pe când era deja Maestru, s-a aflat printre cei opt membri fondatori ai **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița** din 30 noiembrie 1873, fiind ales Secretarul acesteia.

La 1 septembrie 1875 era semnalat în aceeași demnitate de Secretar al **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița**⁹.

- **Ludwig Fessler** (n. ? - d. ?) – Casier din Oravița. Un Anton Fessler era proprietarul unei Fabrici de bere din Reșița care ar fi funcționat între anii 1878-1892. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița** din 30 noiembrie 1873, venit din **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița** și a fost primul Prim Supraveghetor al noii Loji reșițene.

- **Wenzel Scheible** (n. ? - d. ?) – Casier din Oravița. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița** din 30 noiembrie 1873, venit din **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița** și a fost primul Al Doilea Supraveghetor al noii Loji reșițene.

- **Johann (Janos) Pántyk** (n. ? - d. ?) – Pastor evanghelic din Reșița. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița** din 30 noiembrie 1873, venit din **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița** și a fost primul Orator al noii Loji reșițene.

⁸ Varga Attila, Rudolf Cristian, *op. cit.*, p. 89.

⁹ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236.

La 1 septembrie 1875 se afla în demnitatea de Maestru Venerabil al **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița**¹⁰.

- **Anton Heeger** (n. ? - d. ?) – Funcționar din Reșița. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița** din 30 noiembrie 1873, venit din **Loja *Glück auf! den Drei Schlägeln* din Oravița** și a fost primul Trezorier al noii Loji reșițene.

Este semnalat la 1 septembrie 1875 în demnitatea de Orator al **Lojii *Licht und Wahrheit – Lumină și Adevăr* din Reșița**¹¹.

- **Alexander (Sandor) Schönberger** (n. ? - d. ?) – Comerciant-fierar din Reșița. Fără alte detalii.

A fost unul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița** din 30 noiembrie 1873, fiind venit din **Loja *Glück auf! den Drei Schlägeln* din Oravița** și a fost primul Maestru de Ceremonii al noii Loji reșițene.

- **Johann Wachlinger** (n. ? - d. ?) – Fără detalii.

A fost ultimul dintre cei opt membri fondatori ai **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița** din 30 noiembrie 1873, fiind venit și el din **Loja *Glück auf! den Drei Schlägeln* din Oravița** și a fost primul Arhivar al noii Loji reșițene.

Este semnalat la 1 septembrie 1875 în demnitatea de Prim Supraveghetor al **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița**¹².

- **Alexander (Sandor) Willinger** (n. ? - d. ?) – Etnic german din Reșița. Fără detalii.

El a fost cooptat în **Loja *Licht und Wahrheit* din Reșița** în anul 1874, după ce fusese definitivat *Regulamentul de ordine interioară* al Lojii¹³.

La 1 septembrie 1875 este semnalat în demnitatea de Al Doilea Supraveghetor al **Lojii *Licht und Wahrheit* din Reșița**¹⁴.

- **A. Horvath** (n. ? - d. ?) – Fără detalii.

Și el a fost cooptat în **Loja *Licht und Wahrheit* din Reșița** în anul 1874, după ce fusese definitivat *Regulamentul de ordine interioară* al Lojii¹⁵.

- **Ion Simu** (n. ? - d. ?) – Învățător cu domiciliul în Reșița.

Alături de o serie de intelectuali din veacul al XIX-lea, au considerat că pentru emanciparea și luminarea tinerilor, școala trebuie eliberată de sub

¹⁰ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236 și Vol. III, p. 16.

¹¹ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236.

¹² *Idem.*

¹³ Varga Attila, Rudolf Cristian, *op. cit.*, p. 77.

¹⁴ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236.

¹⁵ Varga Attila, Rudolf Cristian, *op. cit.*, p. 77.

tutela ecleziastică¹⁶. Aceste idei se găseau expuse și în paginile revistei *Ludi-magister*, care era susținută de el: *Scopul revistei este promovarea și apărarea intereselor învățătorilor români din Ungaria și Austria, luminarea lor (...), cultivarea noastră prin noi și prin propriile noastre puteri (...). Poporul nostru, în 1848, s-a eliberat din iobăgia marilor proprietari, dar învățătorii sunt iobagii comunelor bisericești. Suntem sclavii bisericii!*¹⁷.

În anul 1870, la Reșița a luat ființă prima formație corală, cunoscută sub numele de *Reschitzer Gesangsverei*. În 1872, din inițiativa unor intelectuali de acolo, între care și Ion Simu și Petru Broșteanu, a luat ființă *Reuniunea Română de Cântări și Muzică* din Reșița Montană, urmată în 1878 de *Corul vocal român*.

El a primit lumina masonică la 26 septembrie 1872 **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln din Oravița**, iar în anul 1874 a fost cooptat în **Loja Licht und Wahrheit din Reșița**¹⁸.

La 1 septembrie 1875 se afla în poziția de Maestru de Ceremonii al **Lojii Licht und Wahrheit din Reșița**¹⁹.

- **Georg Sinfelberg** (n. ? - d. ?) – Fără detalii.

A fost cooptat în **Loja Licht und Wahrheit din Reșița** în anul 1874, după ce fusese definitivat *Regulamentul de ordine interioară* al Lojii²⁰.

*

Loja Licht und Wahrheit – Lumină și Adevăr din Reșița nu a fost niciodată o Lojă cu mulți membri, fiind o Lojă modestă și *una dintre cele mai puțin avute*²¹, dar implicată prin membrii lor care în mare majoritate erau intelectuali de marcă, în diversele probleme sociale care frământau societatea reșițeană. Astfel, toți membrii Lojii au susținut începând cu anul 1874 proiectul de construire a unei căi ferate între Reșița și Dognecea²².

Loja a intrat în adormire undeva după anul 1880, se pare că din cauza numărului insuficient de membri activi²³.

Din păcate, cam aceasta este tot ce se cunoaște până astăzi despre această Lojă.

¹⁶ Simona Nicoară, *O istorie a secularizării. Avatarurile creștinismului și triumfalismul mesianismelor noilor ere*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2006, p. 249.

¹⁷ *Ibidem*, p. 73.

¹⁸ Varga Attila, Rudolf Cristian, *op. cit.*, p. 77.

¹⁹ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 236.

²⁰ Varga Attila, Rudolf Cristian, *op. cit.*, p. 77.

²¹ *Ibidem*, p. 82.

²² *Ibidem*, p. 84.

²³ *Ibidem*, p. 87.

FRANCMASONERIA DIN ORAVIȚA ÎN SECOLELE AL XVIII-LEA ȘI AL XIX-LEA

Lojile din Oravița au fost studiate cu acribie în primul rând de scriitorul și istoricul Ionel Bota¹ – care a realizat și a publicat și o monografie a Oraviței, dar și, ceva mai sumar, de către istoricii Lajos Kakus², Horia Nestorescu-Bălcești³ și Gheorghe Jurma⁴.

Deși în istoriografia masonică se vorbește în general doar despre două Loji din acest Orient, **Loja Kosmos** și **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln**, istoricul Ionel Bota intră mult mai profund în istoria Oraviței, de pe la începuturile secolului al XVIII-lea, dezvăluind prezența francmasoneriei în această zonă începând cu anul 1738, an în care a fost emisă la data de 24 aprilie, de către Papa Clement al XII-lea, Bula *In eminenti apostolatus specula* îndreptată împotriva francmasoneriei. După emiterea acesteia, mai mulți frați din Lojile apusene – mai ales din Franța, Italia și Germania – s-au autoexilat masiv în Imperiul Habsburgic, intrând în slujba armatei imperiale și a instituțiilor ei administrative, căutându-și un rost mai ales în provinciile de răsărit ale curții de la Viena. Astfel, în anul 1743, în Oravița s-a semnalat stabilirea a patru francmasoni, ei venind la chemarea localnicului Johann Maderspach (n. 1710 - d. 1808). Aceștia erau **Julius Jakob Baumann**, **Jacob Josef Belgrader**, **Mathias Fischer** și **Peter Eirich senior**. Se pare că aici exista încă de prin anul 1735 o Lojă, legată de Marea Lojă a Celor Trei Grade Simbolice, Lojă care ar putea fi chiar cea cunoscută sub numele de *Glück auf! (Noroc bun!)*.

¹ Ionel Bota, *Un oraș al masoneriei universale*, 2011 (Sursa: <https://ionel-bota.blogspot.com/2011/09/un-oras-al-masoneriei-universale.html>). În studiul său, profesorul și istoricul Ionel Bota a folosit documente inedite adunate de el sau de tatăl său, între care un manuscris al doctorului Francisc Klima și scrierea Sim. Sam. Moldovan, *Oravița de altădată și teatrul cel mai vechiu din România*, cu o prefață de dr. Ion Țeicu, președintele Asociației de Teatru, Casinou și Cetire, Oravița, Tipografiile Felix Weiss (fostă C. Kehrler, fondată 1863), Progresul (fondată 1907), Iosif Kaden (fostă C. Wunder, fondată 1868), 1938.

² Lajos Kakucs, *Contribuții la istoria francmasoneriei din Banat*, în *Analele Banatului*, Serie nouă, Arheologie – Istorie, XXIV, 2016, pp. 485-486.

³ Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, Vol. II, p. 43.

⁴ Gheorghe Jurma, *Conspirația universală. Câte ceva despre francmasonerie și despre zodia lumii de azi*, Reșița, Editura Timpul, 1994, pp. 64-69.

APD | We know
the past

Apoi, în 1741, când *Comisia Aulică pentru Problemele Bănățene, Transilvane și Ilire* trimite în zonă o delegație ce-l avea în frunte pe contele Ferdinand Kollowrath-Krakowsky, consilier al împărătesei Maria Theresia, pentru a inspecta situația comunităților din Banatul Montan, acesta, cunoscut francmason, a obținut pentru o *lojă locală* statutul de Lojă obedientă celei din Viena. Astfel, anul 1741, cel al prezenței lui Krakowsky la Oravița, poate fi considerat ca dată a primei mențiuni documentare a francmasoneriei pe teritoriul Oraviței și în Banatul Montan – concluzionează istoricul Ionel Bota în studiul său. Mai mult, el descoperă că în anul 1751, la intervenția lui Krakowsky, patronul Fabricii de Bere din Ciclova Montană (sic!), **Mathias Fischer**, a fost inițiat într-una dintre cele mai mari Loji vieneze, **Loja Zu den Drei Adler (Triunghiul Vulturilor) din Viena**. Acest **Fischer**, împreună cu **Peter Eirich – senior**, patronul Hotelului *Kaiser Karl* (ulterior numit *Coroana Ungară*), au pus în 1752 bazele unui **Capitul** masonic cu numele **Die Rosenkränztz chevallierre**, Capitul devenit apoi, în 1756, **Areopagul Freischützen-Corps**, aflat după 1767 sub obediența **Lojii Saint Andreas zu den Drei Seebälten din Berlin**. Până la acea dată, Areopagul orăvițean s-ar fi aflat în garanția venerabilului Pro Mare Maestru al lojii vieneze, von Hechengarten, prezent mai mulți ani în Oravița, în calitate de consilier imperial în problemele Direcțiunii Montanistice și Tezaurariatului Minier.

Activitatea masonică orăvițeană n-ar fi încetat nici după emiterea în anul 1751 de către Papa Benedict al XIV-lea a Bulei *Providas*, îndreptată împotriva *iluminațiilor*. Astfel, după 14 ianuarie 1751, când în Germania se pun bazele *Strictei Observanțe (Stricta Observantiae)*, punctul de plecare pentru rosicrucienii moderni, în Oravița a luat ființă **Areopagul Freischützen-Corps**, mai sus nominalizat, în conducerea căreia se află **Julius Jakob Baumann**, alături de **Jacob Josef Belgrader**.

Un alt episod din istoria francmasoneriei române, ne convinge că la Oravița funcționa o Lojă masonică încă dinaintea anilor 1870-1871 când apar cele două Loji cunoscute de aici, **Loja Kosmos** și **Loja Glück auf! den Drei Schlägeln**. Este vorba despre anul 1770, an în care macedoromânul **Costi Papafilos**, nepot de soră al negustorului Dimitrie Nicolau din Oravița, care era membru al **Lojii Moldova din Iași**, ajunge la Oravița într-o situație dificilă. Atunci, Maestrul venerabil al acestei Loji, francezul **Jacques Le Doulx**, baron de Santa Croce, a fost expulzat din Iași. **Costi Papafilos**, și el membru al acestei Loji, îl va trece granița, prin Țara Românească, pe la vama Rușava (Orșova), în Banat. Baronul a fost adus în Oravița, și ascuns o vreme la unchiul lui Papafilos, negustorul Dimitrie Nicolau.

Un alt fost membru al **Lojii Moldova din Iași**, boierul **Emanoil (Manolache) Romano**, a fost nevoit a fugi din Moldova, ajungând în Germania. În decembrie 1778, atât el, cât și mai sus amintitul **Jacques Le Doulx**, au fost regăsiți pe listele din *sacul cu propuneri tacite* al unei loji din Berlin, baronului fiindu-i menționat ultimul domiciliu la Oravița⁵.

⁵ Ionel Bota, *op. cit.*

Istoricul Ionel Bota scoate la lumină în studiul său amintit o serie de foști membri ai **Lojii din Oravița** care la finele secolului al XVIII-lea era obedientă *Marelui Orient de Rit Scoțian*: **Constantin Șaguna (Șaguna), ... Angert, ... Steinlein, ... Hechengarten, Augustin Filip Knoblauch, Paul Sipos, Peter Korb, Nicolae Dimitrie, Fridolin de Bardeau-Niederland, Anton Bernardin Freicher von Posarelli, Prokop Lhotka de Smislov și Wilhelm Wustenfeld.**

În cele ce urmează vom încerca să aducem în fața cititorului câte ceva din viața profană și cea francmasonică a tuturor personajelor mai sus nominalizate, premergători ai francmasoneriei regulate de mai târziu din Oravița.

- **Julius Jakob Baumann** (n. ? - d. ?) – A venit din Tirolul austriac în Oravița prin anii 1710, la chemarea administratorului imperial al orașului, Johann Maderspach, cu scopul de a pune bazele unei Loji francmasonice aici.

El s-a căsătorit cu una dintre fetele întreprinzătorului local în minerit Hoffmann și a construit în anul 1728 o impunătoare clădire, care încă mai dăinuie și în zilele noastre.

Clădirea, cunoscută în Oravița drept *Casa Baumann – Belgrader*, după naționalizarea din 1948 a fost destinată unei secții a Policlinicii orașenești locale, în zilele noastre ea găzduind doar câteva cabinete medicale particulare și fiind lăsată în paragină.

În această clădire ar fi fost găzduite întrunirile și au avut loc ritualurile practicate de primele entități masonice din vechea Oravița.

Julius Jakob Baumann ar fi primit lumina masonică într-o Lojă de Rit scoțian din Schwaz, înainte de a se stabili în Oravița.

El s-ar fi aflat, alături de Jacob Josef Belgrader, în fruntea **Areopagului Freischützen-Corps din Oravița**, aflat după 1767 sub obediența **Lojii Saint Andreas zu den Drei Seeblätten din Berlin**, care-și avea originea în **Capitulul Die Rosenkrantz chevallierre din Oravița** capitul fondat în 1752.

Faptul că Julius Jakob Baumann a fost francmason în Oravița ne este confirmat, conform celor relatate de istoricul Ionel Bota, de nominalizarea unui un *J. B. von Orawitz* existent pe listele cerute din teritorii de Papa Clement al XII-lea, începând cu anul 1735, în legătură cu organizațiile francmasonice existente în zona bănățeană⁶.

• **Jacob Josef Belgrader** (n. ? - d. ?) – A venit în Oravița împreună cu familia din Arad, tot în jurul anului 1710, la chemarea aceluiși administrator imperial al orașului, Johann Maderspach, și în aceeași idee de a pune bazele unei Loji în Oravița.

El era fiul inginerului geodez Arnold Belgrader și au locuit o vreme într-o clădire pusă la dispoziție de autoritățile locale ale vremii (clădire a *erariului*).

După ce s-a căsătorit cu una dintre fetele întreprinzătorului local în minerit Hoffmann, s-a mutat în acea clădire mai sus menționată, construită de cumnatul său Julius Jakob Baumann în anul 1728.

Unul dintre urmașii acestui Belgrader, strănepot, după 1906, a găzduit în salonul locuinței sale cele dintâi spectacole cinematografice din Oravița.

Probabil că și el a primit lumina masonică într-una dintre Lojile din Viena sau dintr-un alt oraș al imperiului, în care și-a făcut studiile.

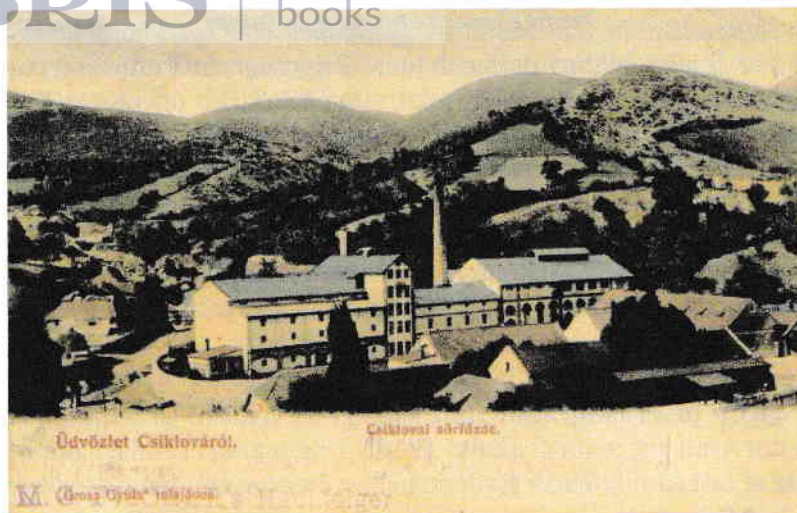
S-a aflat alături de **Julius Jakob Baumann**, atât printre membrii primei Loji și **Capitulului Die Rosenkrantz chevallierre**, cât și în conducerea **Areopagului Freischützen-Corps din Oravița**.

• **Mathias Fischer** (n. ? - d. ?) – A venit în Oravița din Bavaria, provenind dintr-o familie de producători de bere.

Un membru al familiei sale, Johann Fischer, a luat mai întâi fabrica în arendă și apoi în anul 1821 a cumpărat-o, de la farmacistul Karl August von Knoblauch (n. 1797 - d. 1869), fiul inginerului de furnale Augustin Filip Knoblauch (n. 1764 - d. 1823), Fabrica de bere din Ciclova Montană, inaugurând cu aceasta o lungă perioadă glorioasă din istoria fabricii, de peste un secol, perioada *dinastiei* de berari Fischer, până în 1936.

În anul 1751, la intervenția lui Krakowsky, **Mathias Fischer** a fost inițiat în **Loja Zu den Drei Adler (Triunghiul Vulturilor) din Viena**, una dintre cele mai mari Loji vieneze.

⁶ *Idem.*

Fabrica de bere din Ciclova Montană

În anul 1752, alături de **Peter Eirich Senior**, patronul Hotelului din Oravița, au pus bazele **Capitului *Die Rosenkrantz chevallierre* din Oravița**, Capitul devenit apoi, în 1756, **Areopagul *Freischützen-Corps***, care s-a aflat după 1767 sub obediența **Lojii *Saint Andreas zu den Drei Seeblätten* din Berlin**⁷.

- **Peter Eirich Senior** (n. ? - d. ?) – A venit în Oravița, tot din Bavaria, în jurul anului 1720, ca specialist în ridicări de teren (geodez) și antreprenor al lucrărilor la sistemul de canalizare Oraviței Montane, o lucrare care punea mari probleme tehnice. El a fost și proiectantul lucrării, și antreprenorul ei, fiind ajutat în execuție de inginerul militar Károlyi Fülöpp.

După încheierea lucrărilor, Peter Eirich Senior a rămas în Oravița și a intrat în afaceri comerciale, fiind întemeietorul Hotelului și Restaurantului *Kaiser Karl*, numit ulterior *Coroana Ungară*.

În 1793, în incinta hotelului său, acesta a amenajat o sală permanentă de teatru în care se dădeau reprezentații de către trupele ambulante.

Între 7 și 10 octombrie 1817, în această clădire au fost găzduiți împăratul și împărăteasa Austriei, Francisc I și Carolina Augusta, cu prilejul participării lor la inaugurarea teatrului din Oravița. O placă memorială montată pe pereții hotelului și care marchează acest eveniment, poate fi citită și în zilele noastre. După această vizită, hotelul și-a schimbat numele în Hotelul *Kaiser Karl* și ulterior în cel de *Coroana Ungară*.

⁷ *Idem.*